

AGATA ZACHARIASZ

Institut Architektury Krajobrazu
Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki

WSPÓŁCZESNE KIERUNKI I TENDENCJE W PROJEKTOWANIU PARKÓW PUBLICZNYCH

Streszczenie. Ogród jest zapisem wyjątkowości kultury w czasie i miejscu, szybko wchłania nowości, ulega modom, jest podatny na pastisz i kicz. Chociaż jest uzależniony od topografii, klimatu i roślinności, to jego wygląd determinują też lokalne warunki ekonomiczne i wzorce kulturowe. W projektowaniu ogrodów są widoczne poszukiwania równowagi pomiędzy naturą a kulturą. O ich kształcie decydują: forma, treść i funkcja, a co za tym idzie: stylistyka, semantyka, program, a także: technologia i materiały. Elementy te współtworzą niepowtarzalny *genius loci*. Ważne są drogi, jakimi dokonywały się zmiany w ogrodach, jak przenikały i mieszały się kultury. W historii architektury krajobrazu zapisują się ogrody o wyrazistych cechach, jak magnes przyciągające stałych użytkowników, znawców i miłośników ogrodów oraz turystów. Czasami popularność i sławę ogrody zawdzięczają cechom unikatowym, nowatorskiemu kreowaniu przestrzeni, osobie twórcy, konkursowi na projekt czy dobrej reklamie. W artykule przedstawiono wybrane przykłady współczesnych realizacji reprezentujące główne kierunki i tendencje w projektowaniu parków publicznych.

Słowa kluczowe: architektura krajobrazu, park publiczny, styl ogrodu

Wstęp

Pierwotnie ogród to idealizowana forma natury i symboliczna postać raju, ale ewolucją mody rządzi prawo zmienności, dotyczące także parków, które przeobrażają się, zmieniają i ewoluują. „Publiczny krajobraz musi działać jak magazyn dla pamięci, manifest nowoczesności oraz narzędzie edukacji” powiedział Peter Walker (SIMO 1999). W historii architektury krajobrazu zapisują się parki o wyrazistych cechach, te, które jak magnes przyciągają stałych użytkowników, specjalistów, znawców i miłośników ogrodów oraz turystów. Czasami parki czy ogrody swoją sławę zawdzięczają naturalnym walorom miejsca, cechom unikatowym. Bywa, że stanowią nowatorski sposób kreowania przestrzeni, powstały dzięki wybitnym projektantom lub konkursowi na projekt,

a czasem popularność zyskują dzięki dobrej reklamie. Ogrody w każdej epoce można uznać za rodzaj wskaźnika rozwoju cywilizacyjnego i poziomu życia. Ogrody są zapisem różnic społecznych i potrzeb; mogą stać się manifestacją potęgi i zamiłowań, pokazują naśladownictwa dzieł wybitnych oraz różnice wynikające z pobudek ich zakładania, a także środków, jakie łożono na ich tworzenie i pielęgnację. Badania świadczą o tym, że odwiedzanie ogrodów i parków jest modne – stało się formą turystyki kulturowej, miejscem rekreacji i odnowy. Chęć zobaczenia ogrodu często jest też wynikiem rosnącej popularności ogrodnictwa jako zajęcia wypełniającego wolny czas.

Przegląd kierunków we współczesnej sztuce ogrodowej i architekturze krajobrazu

Wiek XX to w ogrodach nieustanne ścieranie się trzech podstawowych nurtów: naturalistycznego, modernistycznego i eklektycznego. Zwykle nurty te przenikają się wzajemnie. Można też wyodrębnić dodatkowo podstawowe wątki inspirujące i budujące program współczesnych ogrodów:

- ekologia jako motyw i temat zasadniczy,
- nauka i technika jako współtworzące założenia.
- parki tematyczne, czyli aspekty znaczeniowe obiektu,
- tożsamość, element coraz silniej zaznaczający się w projektowaniu.

W tabeli 1 zaprezentowano próbę klasyfikacji stylów, nurtów i mód w sztuce ogrodowej i architekturze krajobrazu od końca XIX wieku aż do początku obecnego XXI stulecia. Nie wyklucza to sytuacji, że w jednym obiekcie mogą pojawić się różne elementy stylistyczne (ZACHARIASZ 2006).

We współczesnych parkach publicznych są ważne ogrody tematyczne. Nurt ten powrócił wraz z postmodernizmem, gdy nastąpiło odrodzenie warstwy semantycznej i przypisanie jej nadrzędnej roli w kreacji. Są to również różnego rodzaju parki pamięci. Ogrody niosą w sobie wymiar metafizyczny, symboliczny, pełne są aluzji i znaczeń. Dobrze ilustrują to założenia paryskie, w których charakterystyczne są ogrody tematyczne w dużym parku. Fragmentacja ta rozbija geometrię założenia i przyczynia się do różnorodności kreowanej przestrzeni. Tak jest z ogrodami tematycznymi w parku André Citroëna projektu Alaina Provosta i Gillesa Clémenta (konkursy: 1985, 1992-93), gdzie jedną z atrakcji są usytuowane w rzędzie Motion Garden i Serial Garden, wyrażające rozwój natury, zgodnie z alchemiczną teorią o transformacji ołowiu w złoto, oraz usytuowane na zewnątrz: ogród czarny i biały. Podobnie jest w parku La Villette (1982, 1986), gdzie Bernard Tschumi uformował wzdłuż meandrującej ścieżki Promenadę Ogródów Tematycznych, m.in. Ogród Energii i Ogród bambusowy Garden (Aleksandre Chemetoff) i Ogród Mgły (Alain Pélisier). Swoisty *patchwork* i ogród pamięci uwzględniający tradycje miejsca to Park Bercy (rys. 1 i 2), który został założony na terenie dawnych składów win. Park Bercy (architekci: Marylène Ferrand, Jean Pierre Feugas, Bernard Le Roy oraz architekci krajobrazu: Bernard Huet, Philippe Raguin, Ian Le Caisne – 1993-97), został skomponowany z różnych ogrodów tematycznych w ramach ogrodu parterów (np. warzywnik, rozarium, labirynt, sad, winnica) i ogrodu romantycznego (Ogród Filozofów, belweder). Inny rodzaj ogrodu to Moody Garden

Tabela 1. Style, nurty i mody w sztuce ogrodowej i architekturze krajobrazu – koniec XIX wieku, wiek XX i początek XXI wieku (oprac. autorskie Agata Zachariasz)

Table 1. Styles, trends and fashions in garden design and landscape architecture – the end of 19-th century, 20-th century and the beginning of 21st century (author Agata Zachariasz)

Nurt naturalistyczny i regionalizm	Modernizm, nurt nowoczesny	Historyzm, eklektyzm i kierunki konserwatorskie
Parki krajobrazowe w odmianie naturalistycznej Naturalizm rozumiany jako ochrona natury, m.in. parki narodowe <i>Wild garden</i> – dziki ogród „Estetyka biologiczna” <i>Prairie Style</i> – styl preriowy <i>Heem parks</i> – park środowiskowy <i>Native plant garden</i> Regionalizm, wernakularyzm Determinizm fizjograficzny Kierunki ekologiczne Bioregionalizm	<i>Arts & Craft Gardening</i> w powiązaniu z regionalizmem i rodzimością Japońszczyzna (wpływy ogrodów zenistycznych) Secesja Art Deco Modernizm – nurt nowoczesny – wpływy m.in. De Stijl, kubizmu, futuryzmu, konstruktywizmu, Bauhausu, dadaizmu, pop-artu, dekonstruktywizmu, high-tech Szkoła kalifornijska Rewolucja harwardzka Sztuka ziemi (<i>land art, earth art</i>) Sztuka środowiska (<i>environmental art</i>) <i>Ecovention</i> Minimalizm	Historyzm, np. nurt italinizujący Eklektyzm Rewaloryzacja i konserwacja ogrodów historycznych Postmodernizm Modernizm klasycyzujący

Rys. 1. Park Bercy, Paryż (fot. A. Zachariasz)
Fig. 1. Parc Bercy, Paris (photo by A. Zachariasz)

Rys. 2. Park Bercy, Paryż (fot. A. Zachariasz)
Fig. 2. Parc Bercy, Paris (photo by A. Zachariasz)

w Galveston w Teksasie (od 1984) – park tematyczny, „krajobraz cywilizacji” – zaprojektowany przez Geoffreya Alana Jellicoe. Stanowi prezentację jego książki pt. „The Landscape of Man” oraz łączy funkcję muzeum historii krajobrazu i sztuki ogrodowej z rezerwatem bagiennym i z centrum badań botanicznych (JELICOE i JELICOE 1991).

W ostatnim okresie dziełami, w których silnie wyraża się indywidualizm i nowatorskie tendencje w projektowaniu, są ogrody botaniczne i ogrody przy muzeach. Stanowią specyficzny rodzaj przestrzeni publicznych, często odwołują się też do cech regionalnych, a projektanci kreują tam niezwykle *genius loci*. Warto wspomnieć tu te znaczące, budzące powszechne zainteresowanie i emocje.

Ogrody botaniczne

Ważnym elementem historii ogrodów jest pozyskiwanie nowych roślin oraz ich stosowanie w różnych epokach. Upodobania do określonych odmian i gatunków zmieniają się, podobnie jak stylistyka ogrodów. Do podstawowych zadań ogrodów botanicznych należy oznaczanie roślin, dokumentowanie gatunków rzadkich i prowadzenie prac badawczych. Ich rola, polegająca na prezentacji roślin, np. w rodzinach, grupowanych zgodnie z ich taksonometrycznymi związkami, w siedliskach naturalnych, jest ważna. Wiele ogrodów przyjmuje inną zasadę – zestawiania roślin w grupy ekologiczne, np. rośliny kwaso- i zasadolubne, wodne, skalne oraz grupy geograficzne. Współcześni projektanci ogrodów botanicznych nie zawsze przestrzegają tych reguł, stąd wiele ogrodów wyznacza nowe wzorce projektowania. Jednak wiodący jest nurt kontekstualny i istotna jest tożsamość miejsca.

Taki jest Australian Garden – Royal Botanic Gardens Cranbourne w pobliżu Melbourne – zaprojektowany przez spółkę architektów krajobrazu, Taylor Cullity Lethlean (1997), współpracujących z botanikiem Paulem Thompsonem (rys. 3, 4). Stworzono ogród botaniczny, jakiego wcześniej nie było. Zastosowano tylko australijskie rośliny w nowatorskiej interpretacji. Pokazuje on różnorodność tamtejszej roślinności i krajobrazu zdecydowanie tą roślinnością. Powstało kilka ogrodów o cechach *land artu*, a każdy z nich opowiada historię o zmiennym krajobrazie Australii: Red Sand Garden (ogród czerwonego piasku) – stanowi interpretację krajobrazu pustynnego, Dry River Bed (rabata suchej rzeki) – symbolizuje efemeryczną naturę wody i jej potęgę potrafiącą przekształcać ziemię, Arid Garden (suchy ogród) – w którym sezonowe kwiaty prezentują kolory pustynnego krajobrazu, Exhibition Gardens – gdzie w pięciu ogrodach przydomowych pokazano różne sposoby stosowania roślin rodzimych, skarpa – rzeźbiarska ściana (projektu Grega Clarka), inspirowana charakterystycznymi dla kontynentu skarpami z czerwonego piaskowca, Efemeral Lake – efemeryczne jezioro o rzeźbiarskiej malowniczej formie (projektu Marka Stonera, Edwiny Kearney).

Innym znaczącym dziełem jest ogród botaniczny w Barcelonie (Carlos Ferrater, José Louis Canosa, Beth Figueras, 1999), prezentujący ewolucję krajobrazu śródziemnomor-

Rys. 3. Ogród botaniczny w Cranbourne (fot. A. Wójcik-Mirski)

Fig. 3. Royal Botanic Gardens Cranbourne (photo by A. Wójcik-Mirski)

Rys. 4. Ogród botaniczny w Cranbourne (fot. A. Wójcik-Mirski)

Fig. 4. Royal Botanic Gardens Cranbourne (photo by A. Wójcik-Mirski)

skiego (rys. 5 i 6). Na 15-hektarowym terenie doskonale eksponowanego zbocza Montjuic powstała siatka trójkątów, stanowiąca układ kompozycyjny ogrodu, dopasowany do topografii. Teren uległ fragmentacji na wiele różnych części, podobnie jak różnorodne są rośliny z całego świata, prezentowane w układzie fitogeograficznym. Wrażenie ekspresyjnej geometryzacji przestrzeni pogłębiło stosowanie murów oporowych, również o trójkątnych formach (FIGUERAS 1999).

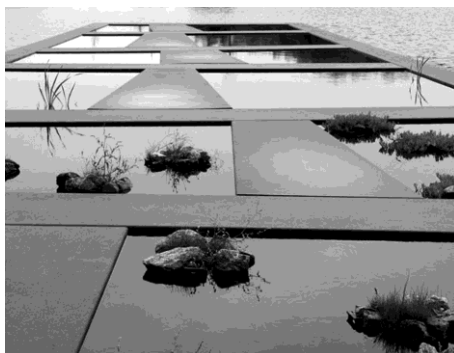

Rys. 5. Ogród botaniczny w Barcelonie (fot. M. Zachariasz)
Fig. 5. Barcelona Botanical Garden (photo by M. Zachariasz)

Rys. 6. Ogród botaniczny w Barcelonie (fot. M. Zachariasz)
Fig. 6. Barcelona Botanical Garden (photo by M. Zachariasz)

Ogród botaniczny w Bordeaux (Catherine Mosbach, 2000-2005), w dzielnicy La Bastide, zrealizowano na dawnym przemysłowym nadbrzeżu rzeki Garonne (rys. 7 i 8). Powstał, by wspomóc studia nad zarządzaniem środowiska i bioróżnorodnością; ma uświadomić zwiedzającym relacje pomiędzy środowiskiem naturalnym i kulturowym w centrum miasta. Składa się z trzech różnych kompozycyjnie części: ogrodu wodnego, galerii naturalnych krajobrazów – ogrodu środowiska i poletek upraw – reprezentujących środowisko charakterystyczne dla basenu Akwitanii. Mosbach odtworzyła naturę

Rys. 7. Ogród botaniczny w Bordeaux (<http://www.tamararigney.com/Bordeaux>; 06.2008)
Fig. 7. Bordeaux Botanical Garden (<http://www.tamararigney.com/Bordeaux>; 06.2008)

Rys. 8. Ogród botaniczny w Bordeaux (<http://www.tamararigney.com/Bordeaux>; 06.2008)
Fig. 8. Bordeaux Botanical Garden (<http://www.tamararigney.com/Bordeaux>; 06.2008)

w ogrodzie środowiska, tak by można było prowadzić studia dotyczące zachodzących w nim procesów naturalnych. Jednocześnie wydzielonych obszarów, o wiernie odtworzonej z rodzimych materiałów topografii, z przekrojami przez warstwy geologiczne, reprezentuje regionalne środowiska i krajobrazy – począwszy od piaszczystych wydm zatoki Biskajskiej po piaszczyste wzgórza. Charakterystyczna naturalna paleta barw i materiałów oraz kompozycja krajobrazów tworzy niepowtarzalny układ, kontrastujący z geometrycznym wzorem poletek upraw (dobór roślin powstał we współpracy z botanikiem Patrickiem Blanc) oraz mozaiką siatki ogrodów wodnych okalających lustro rozległego basenu.

Ogrody przy muzeach

Często są to ogrody tematyczne nawiązujące treścią do tematyki muzeów, zaskakują pomysłami i odkrywczymi ideami. Język krajobrazu odwołuje się do różnych środków wyrazu, a do ich odbioru są angażowane wszelkie zmysły. Tworzone są iluzoryczne i efemeryczne krajobrazy, kreowane z wykorzystaniem sztuki ogrodowej i sztuki ziemi, rzeźby i instalacji, wspierane osiągnięciami nowoczesnych technik i technologii. Niezwykła aranżacja przestrzeni wokół muzeów powoduje wzrost zainteresowania, przyciąga nowych odbiorców. Doskonale ilustrują to m.in. Ogród Wygnańców i Emigrantów przy Jewish Museum w Berlinie (Studio Libeskind, Lützow, 1997-2001) i Ogród Kamieni przy Museum of Jewish Heritage na Manhattanie (Andy Goldsworthy, 2003), Garden of Australia Dreams w National Museum of Australia w Canberze (rys. 9 i 10), Landform Ueda Project w Scottish National Gallery of Modern Art w Edynburgu, Vulcanology Museum w Clermont-Ferrand (Hans Hollain, 2002), Getty Center Garden w Los Angeles (Robert Irwin, 2001) czy Forest Gallery w Melbourne w Museum Victoria (spółka architektów krajobrazu: Taylor Cullity Lethlean, Paul Thompson, 2000). Ten ostatni – to ogród tematyczny, gdzie odtworzono naturalne środowisko, monitorowane dzięki najnowszej technologii. Projekt stanowi swoistą syntezę lasu, łączy roślinność z dziełami sztuki i prezentacjami multimedialnymi.

Intrygujące dzieła Richarda Wellera i Vladimira Sitty mieszczą się w obszarze pomiędzy współczesną sztuką a architekturą krajobrazu, wzbudzają podziw i polemiki. Zaprojektowali oni w kompleksie National Museum of Australia w Canberze (architekt: Ashton Ragatt McDougall, firma Robert Peck von Hartel Trethoven) Garden of Australia Dreams (architektura krajobrazu: ROOM 4.1.3 Richard Weller i Vladimir Sitta; 2001). Tematykę Ogrodu Marzeń Australii rozpatrywano według statutu muzeum w trzech aspektach: kraj, ludzie, państwo. Projekt, pełen kolorów, stanowi antytezę typowej przestrzeni ogrodu. Ogród jest tu przestrzenią symboliczną. Duże rzeźbiarskie formy są zestawione z układem wodnym, krajobraz współtworzą też trawy i drzewa. Odwiedzającym ogród stwarza możliwości odpoczynku i relaksu w trakcie eksploracji i podziwiania dzieł artystycznych. Zaprezentowano w nim przekrój czy też swoisty „plasterek” Australii. Betonowa nawierzchnia przedstawia bardzo kolorową stylizowaną mapę Australii. Czyniąc jeden krok na mapie w rzeczywistości pokonuje się 100 km. Słowa na falującej powierzchni mapy identyfikujące „miejsce” i „kraj” są powtórzone w stu różnych językach. Linie na kratkowanej mapie zawierają znaki miernicze, drogowe, a nawet ogrodzenia, chroniące przed psami dingo i granice rodzimych nacji i języków.

Rys. 9. Garden of Australia Dreams, Canberra (fot. A. Wójcik-Mirski)

Fig. 9. Garden of Australia Dreams, Canberra (photo by A. Wójcik-Mirski)

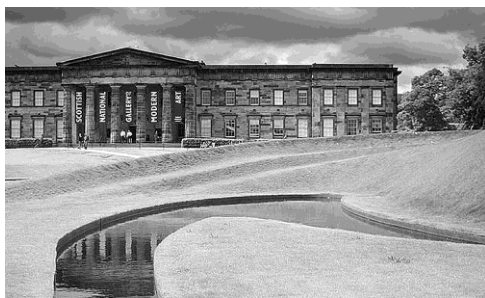

Rys. 10. Garden of Australia Dreams, Canberra (fot. A. Wójcik-Mirski)

Fig. 10. Garden of Australia Dreams, Canberra (photo by A. Wójcik-Mirski)

Ogród budzi kontrowersje; mówiono, że jest szokiem kulturowym, zarzucano autorom trywializację krajobrazu. Jest jednak bardzo popularny i chętnie odwiedzany (ROOM 4.1.3. 2005).

Uhonorowane prestiżową nagrodą Gulbenkiana (2004) – Landform, czyli otoczenie Scottish National Gallery of Modern Art w Edynburgu (rys. 11 i 12), to zabawa formą i swoisty przykład *land artu* (Charles Jencks, Terry Farrell&Partners, 2002). Teren został ukształtowany na podstawie teorii chaosu. Serpenty i wzgórza formują audytorium o trawiastych stopniach (wys. 7 m), u stóp którego rozpościerają się trzy stawy, każdy w kształcie półksiężyca. Jencks mówi, że Landform jest współczesnym odpowiednikiem obrazu Seurata „Le Grande Jetty”, pokazującego rodziny wypoczywające wśród zieleni i wody w centrum miasta. Dzięki takiej przemianie muzeum ożyło, zyskało nowych odwiedzających i – zgodnie z zamysłem Jencksa – jest wykorzystywane na pikniki i jako miejsce ekspozycji rzeźb.

Rys. 11. Landform Ueda Project – Scottish National Gallery of Modern Art w Edynburgu (fot. web. Scottish National Gallery; 06.2008)

Fig. 11. Landform Ueda Project – Scottish National Gallery of Modern Art., Edinburgh (photo web. Scottish National Gallery; 06.2008)

Fot. 12. Landform Ueda Project, Scottish National Gallery of Modern Art w Edynburgu (fot. web. Scottish National Gallery; 06.2008)

Phot. 13. Landform Ueda Project – Scottish National Gallery of Modern Art., Edinburgh (photo web. Scottish National Gallery; 06.2008)

W czerwcu 2006 roku w Paryżu, w sąsiedztwie wieży Eiffla, na nadbrzeżu Sekwany, otwarto Musée du Quai Branly, prezentujące zbiory różnych kultur z: Afryki, Azji, Oceanii i Ameryk. Projekt jest wynikiem międzynarodowego konkursu. Do realizacji wybrano pracę francuskiego architekta Jeana Nouvela. Budynek, wykonany ze stali, betonu, szkła i drewna, są usytuowane w ogrodzie o powierzchni 1,8 ha, którego autorem jest Gilles Clément, współtwórca m.in. parku André Citroëna (rys. 13 i 14). Część budowli jest usytuowanych na palach, przez co powiększa się powierzchnia malowniczo ukształtowanego, z oczkami wodnymi i bujnymi trawami przypominającego naturalny las, ogrodu. Wprowadzono tu 30 różnych gatunków roślin i około 200 drzew. Zastosowanie wysokich drzew z czasem da wrażenie przestrzeni odciętej od zgiełku i pośpiechu miasta.

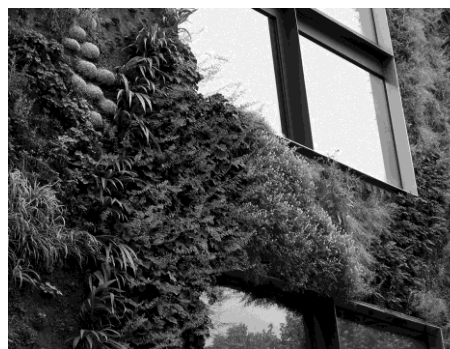
Rys. 13. Musée du Quai Branly, Paryż (fot. A. Zachariasz 2006)
Fig. 13. Musée du Quai Branly, Paris (photo by A. Zachariasz 2006)

Rys. 14. Musée du Quai Branly, Paryż (fot. A. Zachariasz 2006)
Fig. 14. Musée du Quai Branly, Paris (photo by A. Zachariasz 2006)

Rys. 15. Musée du Quai Branly, Paryż (fot. A. Zachariasz 2006)
Fig. 15. Musée du Quai Branly, Paris (photo by A. Zachariasz 2006)

Rys. 16. Musée du Quai Branly, Paryż (fot. A. Zachariasz 2006)
Fig. 16. Musée du Quai Branly, Paris (photo by A. Zachariasz 2006)

Jednak najbardziej oczywistym „znakiem” Musée du Quai Branly jest zewnętrzna zielona ściana roślinna o powierzchni 800 m², pokryta 15 tysiącami roślin (rys. 15 i 16). Wykorzystano tu 150 gatunków ze wszystkich stron świata (projektant-botanik Patrick Blanc).

Niezwykle jest również muzeum i park archeologiczny (20 ha) w Kalkriese koło Osnabrück, upamiętniające miejsce bitwy Varusa rzymskiego wodza (projektu firmy Zulauf + Partners, 1998 i nadal). W ekspresyjnym projekcie w terenie leśnym i na podmokłych łąkach zastosowano stalowe rdzawe płyty, z których wykonano minimalistyczne obiekty architektoniczne, ściany i ścieżki. Na 35 płytach, stanowiących swoiste płyty nagrobne, pojawiały się inskrypcje i cytaty z rzymskich historyków. Stalowe pale imitują teutońskie fortyfikacje.

Podsumowanie

Projekt współczesnego parku – to zabawa formą, porządkowanie i dekonstruowanie. To wytyczanie nowych dróg, na równi z ponownym odkrywaniem form historycznych, które przetworzone – dają nowe wartości w zupełnie innym kontekście. Architektura krajobrazu, integralnie związana ze sztuką ogrodową, jak każdy rodzaj twórczości, przejmuje aktualne mody i tendencje w sztuce. W projektach odzwierciedlają się indywidualizm i oryginalność, szybkie zmiany i coraz większa liczba środków wyrazu. W ogrodach i parkach panuje wszechobecny pluralizm, tak jak różnorodne są krajobrazy w nich wykreowane. Stąd częste trudności z przyporządkowaniem do stylu czy kierunku. Różnorodność i wieloznaczność powodują też, że odchodzi się od podziału stylistycznego, klasyfikując dzieła w obrębie nurtu, mody czy szkoły.

Literatura

- FIGUERAS B., 1999. A network of triangles. *Topos* 29: 93-96.
 JELICOE G.A., JELICOE S., 1991. *The landscape of man*. Thames and Hudson, London.
 MUSÉE du Quai Branly. *Art Spaces*. 2006. Paris.
 ROOM 4.1.3. *Innovations in landscape architecture*. Richard Weller. 2005. Philadelphia.
 SIMO M., 1999. *100 Years of landscape architecture*. Spacemaker Press, Washington.
 THOMPSON P., 2002. *Australian planting design*. South Melbourne: Lothian Books, Melbourne.
 ZACHARIASZ A., 2006. Zieleń jako współczesny czynnik miastotwórczy ze szczególnym uwzględnieniem roli parków publicznych. *Wyd. Politechniki Krakowskiej*, Kraków.

MODERN TRENDS AND TENDENCIES IN DESIGNING OF PUBLIC PARKS

Summary. A garden is a testimony to the uniqueness of culture in time and place. The main conceptual value in the art of garden design, more so than in any other type of art, is its way of conforming to a particular set of conditions. A garden quickly absorbs new trends, follows new fashions and is quite prone to kitsch and pastiche. The shape of a garden is determined by its

form, contents and function, therefore stylistics, semantics and program, but also technology and materials. These elements together create unparalleled *genius loci*. There is a strong presence of a duality of garden matter, a search for balance between nature and culture. It is also important to consider the paths through which the changes in gardens occurred, how cultures merged, mixed and diffused. The history of landscape architecture records the parks with distinctive features, those which draw regular users, garden enthusiasts and tourists like a magnet. A famous garden can be popular for a number of reasons, such as unique features, modern and innovative design, particular designer, project or clever advertising. Gardens can be seen as a measure of civilization and living standards in every historical period. The article presents a number of selected examples of modern realizations representing main trends and tendencies in public park design, but it also discusses the outcomes of departing from the formula.

Key words: landscape architecture, public park, garden style

Adres do korespondencji – Corresponding address:

Agata Zachariasz, Instytut Architektury Krajobrazu, Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki, ul. Warszawska 24, 31-155 Kraków, Poland, e-mail: azachar@pk.edu.pl

Zaakceptowano do druku – Accepted for print:

12.12.2008

Do cytowania – For citation:

Zachariasz A., 2009. Współczesne kierunki i tendencje w projektowaniu parków publicznych. Nauka Przyr. Technol. 3, 1, #60.